

**Uchwała Nr IX/69/2025
RADY GMINY DZIKOWIEC
z dnia 30 stycznia 2025 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 49)

Rada Gminy Dzikowiec

uchwala, co następuje:

§ 1 Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2 Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dzikowiec.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Urszula Rzeszut-Baran

Załącznik Nr 1 do Uchwały Rady
Gminy Dzikowiec
z dnia 30 stycznia 2025r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE DZIKOWIEC
NA LATA 2025-2027**

Dzikowiec, styczeń 2025 r.

I. Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dzikowiec na lata 2025-2027 zwany dalej Programem jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Dzikowiec w poprzednich latach. Program powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu zapobieżenia i rozwiązywania istniejących problemów w rodzinach. Podstawowym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, która może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami. Głównym założeniem systemowym w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji i podmiotów działających na obszarze wspierania rodziny. Podstawowa zasada Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski, opieki i ochrony. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb swojej rodziny, w tym prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą w której kształtuje się osobowość dziecka .

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czynią rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina nie potrafi sprostać tym obowiązkom wobec dzieci i nie potrafi przezwyciężyć pojawiające się trudności. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności konieczna jest interdyscyplinarna praca z rodziną której elementami są:

- 1) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
- 2) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów,
- 3) praca z rodziną: poprzez rozwijanie i wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz świadomość w zakresie planowania oraz funkcjonowania, monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
- 5) dążenie do integracji rodziny.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest rozwijanie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji rodziny, poprzez prace z rodziną asystenta rodziny. Planowane działania będą mieć charakter profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

II. Podstawy prawne programu

Program odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 poz. 49)
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz.U. z 2023 poz.1923)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 poz. 1283)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 poz. 424)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r.o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r.poz.2151);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939);
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym r. (Dz. U. z 2024. poz. 609),
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny. (Dz.U. z 2023. poz. 2424);

10. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809).
Dokumenty lokalne sprzyjające realizacji programu:

- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dzikowiec na lata 2016-2026,
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2024-2030,
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- ✓ Szkolne Programy Profilaktyczne.

III. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Rodzina przekazuje dziecku swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu i opiece nad dziećmi łączy się z dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, uzależnienia, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, trudnościami adaptacyjnymi, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak, więc jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na

jej rzecz określonych działań. Jednym z takich działań jest tworzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

IV. Dane demograficzne i diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Dzikowiec

Gmina Dzikowiec jest gminą wiejską, położoną w województwie podkarpackim, powiecie kolbuszowskim. Powierzchnia gminy wiejskiej Dzikowiec wynosi 121,66 km². Według danych statystycznych liczy 6 352 mieszkańców w tym kobiet 3208 i 3144 mężczyzn. Mieszkańcy w głównej mierze ukierunkowani są na działalność rolniczą z wykorzystaniem miejscowych zasobów.

1. Wspieranie rodziny w systemie pomocy społecznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie realizuje Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Dzikowcu. Celem działania GOPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, które nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie życia w warunkach godnych człowieka oraz podejmowanie działań do usamodzielnienia się osób i rodzin, wspieranie rodzin wychowujących dzieci oraz integracja ich ze środowiskiem. Ubóstwo jest głównym powodem przyznania pomocy. W pomocy społecznej za dotkniętych ubóstwem uważa się osoby i rodziny, których dochód jest równy lub niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej dla osoby samotnie gospodarującej w wys. 1010,00 zł lub osoby w rodzinie w wys. 823,00 zł są to obowiązujące kryteria dochodowe w pomocy społecznej od br.

Wybrane formy pomocy osobom i rodzinom przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Wybrane formy pomocy

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	2022r.		2023r.		2024 r.	
		Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach
1.	Ubóstwo	61	166	61	178	50	134
2.	Bezdomność	1	1	0	0	1	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	41	237	43	255	43	251
	w tym: wielodzietność	40	232	43	255	43	251
4.	Bezrobocie	39	145	44	172	39	154
5.	Niepełnosprawność	48	148	40	144	40	129
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	39	115	39	127	34	103
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7	22	6	16	5	20
	w tym: rodziny niepełne	4	13	3	7	0	0
	rodziny wielodzietne	0	0	0	0	1	6
8.	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
9.	Alkoholizm	1	1	2	4	4	6
10.	Narkomania	0	0	0	0	0	0

11.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	1	3	3	5
12.	Zdarzenie losowe	1	4	5	12	3	6
	Rodziny ogółem	153	514	152	533	128	448

Źródło: Sprawozdanie GOPS Dzikowiec za lata 2022-2024

Rodzinom, w których występuje niepełnosprawność lub choroba członka rodziny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzikowcu przyznaje pomoc w formie zasiłków celowych, okresowych, dożywiania dzieci w szkołach na terenie gminy i poza gminą w szkołach średnich, oraz umożliwia skorzystanie ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z orzeczeniami z niepełnosprawnością

GOPS Dzikowiec realizuje zadania określone zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępcze. Problemy w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania wypełniania podstawowych ról społecznych. Nadmienić należy, iż w większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru.

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Dominującym, poza problemem opiekuńczo - wychowawczym w rodzinie jest problem ubóstwa, połączony z bezrobociem, alkoholizmem i niepełnosprawnością.

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby pijącej prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejęcia destrukcyjnych wzorców zachowań. Doświadczenie przemocy domowej w dzieciństwie ze strony rodziców, doznawane urazy, krzywdy fizyczne i psychiczne w negatywny sposób wpływają na kształtowanie osobowości człowieka. W dorosłym życiu dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje czy skłonności do sięgania po alkohol a często osoby te wykazują skłonność do stasowania przemocy wobec swoich dzieci powielając zachowania swoich rodziców.

Stąd tak ważna jest szybka i profesjonalna pomoc osobom doznającym przemocy, jak też podjęcie działań wobec sprawcy przemocy. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej w Gminie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy domowej oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego

w Gminie Dzikowiec oraz procedur powoływania przez Zespół grup diagnostyczno-pomocowych realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach.

Występowanie przemocy domowej według danych GOPS w Dzikowcu i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest zjawiskiem nadal często występującym, aczkolwiek świadomość społeczeństwa na temat przemocy wzrasta.

Tabela 2 : Liczba Niebieskich Kart

Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskie Karty „w poszczególnych latach	2022r.	2023r.	2024r.
		11	9

Źródło; dane z GOPS

Można zauważyć niewielki spadek procedur Niebieskie Karty w porównaniu z latami ubiegłymi. Środowisko rodzinne i właściwe postawy rodzicielskie budują dobrą atmosferę rodzinną poprzez życzliwość, serdeczność i miłość do członków rodziny a to w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny. Dziecko akceptowane, będące pełnoprawnym członkiem rodziny lepiej się rozwija, chętnie uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne oraz zdolne do dojrzałości emocjonalnej i psychicznej. Dlatego ważne jest rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności poprzez możliwości uzyskania specjalistycznych porad i pomocy, podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców z problemami opiekuńczymi.

Dużym wsparciem dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest pomoc asystenta rodziny, który pracuje z rodzinami z Gminy Dzikowiec wymagającymi wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz koordynowanie działań podejmowanych przez rodzinę w kierunku zmiernym do odnalezienia się w nowej sytuacji, do opieki nad chorym dzieckiem, do dbania o siebie w sytuacji, kiedy ciężka jest zagrożona, jak sobie radzić ze sprawami opiekuńczymi, z edukacją dzieci, gospodarowanie środkami finansowymi, gospodarowanie czasem spędzonym z rodziną a także problemami związanymi z przygotowaniem posiłku dla dzieci, zawiezienia do szkoły czy przedszkola. GOPS Dzikowiec zatrudnia 1 asystenta rodziny, który obejmuje wsparciem rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Dzikowiec w latach 2022-2024.

Lp.	Lata	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba asystentów
1.	2022	2	3	1
2.	2023	3	7	1
3.	2024	4	8	1

Źródło : GOPS Dzikowiec

Systemy rodzinne w których rodzice mają trudności w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych są częściej narażone na wstępowanie niedostatku, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Rodziców, u których negatywne wzorce zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na życie

dziecka, cechując negatywne postawy rodzicielskie tj. postawa odrzucająca, nadmierni chroniąca, unikająca i nadmiernie wymagająca. Zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pracownik socjalny w tej rodzinie przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczności przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystent rodziny. W 2022, 2023 i 2024 R w GOPS był zatrudniony 1 asystent rodziny i swoim wsparciem obejmował 3 a następnie 4 rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Asystent rodziny realizuje zadania na rzecz wspierania rodziny w ramach zadaniowego czasu pracy w miejscowości zamieszkania rodziny lub innym miejscu wskazanym przez rodzinę. Po dokonaniu diagnozy sytuacji rodziny, określenia zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny asystent opracowuje przy współudziale rodziny oraz konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną. Zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta należy udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych, udzielanie wsparcia dzieciom czy podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta, zdarzają się sytuacje gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy, brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pracy. Ponadto asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny przygotowuje aktualizacje planu pracy oraz ocenę z realizacji planu, który dostosowany do danej rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi często przesłankę zakończenia pracy asystenta. Poniżej tabela 4 przedstawia czas pracy asystenta z rodziną.

Tabela 4. Czas pracy asystenta z rodzinami w latach 2022 - 2024

Lp.	Czas pracy asystenta	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
		Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
1.	Do 3 miesięcy	0	1	1
2.	Powyżej 3 do 12 miesięcy	0	0	1
3.	Powyżej roku	2	2	2

Źródło: GOPS Dzikowiec

Jak wskazuje tabela czas pracy asystenta z rodziną w dwóch rodzinach trwa ponad rok i w dwóch nowych rodzinach znacznie krócej.

Długi czas pracy z rodziną wynika ze złożonych problemów w rodzinie i niskich kompetencji społecznych rodziców, dlatego praca asystent jest konieczna i może trwać, aż do czasu osiągnięcia pełnoletności przez młodsze dzieci. Szczególnie taka sytuacja może mieć miejsc w rodzinach w których role rodzicielskie wypełniają osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz rażących zaniedbań godzących w dobro dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania w imię nadrzędnego priorytetu ochrony dobra dziecka poprzez informowanie sądu rodzinnego o trudnej sytuacji w rodzinie a w przypadku występowania formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji. Kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas

dziecko może zostać umieszczone zarządzeniem sądu rodzinnego w pieczy zastępczej (rodzinnie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, lub instytucjonalnej pieczy zastępczej). Celem zarządzeń wydanych przez sąd rodziny jest ochrona zagrożonego dziecka, w sytuacji niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Środek ten stanowi ostrzeżenie dla rodziców, którzy niewłaściwie wykonują władzę co może prowadzić do jej dalszego ograniczenia albo do pozbawienia władzy rodzicielskiej.

Poniższa Tabela 5 przedstawia dane dzieci z terenu Gminy Dzikowiec umieszczone w pieczy zastępczej.

Lp.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
1.	Ogółem w tym:	4	1	1
2.	Liczba dzieci przebywającą w rodzinach zastępczych	4	1	1
3.	Liczba dzieci przebywającą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0

Źródło : GOPS Dzikowiec

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina współfinansuje koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej .

Zestawienie kosztów za lala 2022-2024 przedstawia poniższa Tabela 6.

Lp.	Rodzaj pieczy zastępczej	ROK 2022	ROK 2023	ROK 2024
		Wysokości środków	Wysokości środków	Wysokości środków
1	RODZINY ZASTĘPCZE	7 328,62 zł	8 836,94 zł	11 108,20 zł

Źródło : GOPS Dzikowiec

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT to technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Jest uniwersalnym narzędziem analiz, i pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działań opartych na silnych stronach i szansach przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczeniu słabych stron i zagrożeń.

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
– doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze	– zanikanie więzi rodzinnych i tradycji, rozpad rodzin, – brak miejsc pracy,

- wypracowany system współpracy międzyinstytucjonalnej Zespołu Interdyscyplinarnego z podmiotami i grupami diagnostyczno-pomocowymi
- realizacja gminnych programów: Przeciwdziałania przemocy Domowej, Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Narkomani,
- kompetentna i doskonaląca się kadra pomocy społecznej
- dobra współpraca z jednostkami organizacyjnymi, a organizacjami społecznymi,
- przyjazna władza gminy,
- sprawnie działająca administracja
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Dzikowiec na lata 2016-2026,
- zatrudnienie asystenta rodziny,
- dożywianie dzieci w szkołach
- dostęp do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług, opieki wytchnieniowej, korpus wsparcia seniorów,
- pozyskiwanie żywności z programu FEPŻ
- fachowa kadra nauczycielska,
- dobry dostęp do placówek oświatowych: w każdej wsi na terenie gminy,
- boiska szkolne w każdej szkole, w każdej miejscowości place zabaw dla dzieci oraz kompleks rekreacyjno-sportowy Orlik
- zapewnione miejsca w przedszkolach, klubie dziecięcym
- dość dobre rozeznanie środowiska uczniowskiego przez nauczycieli,
- możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel – rodzic,
- wychowanie dzieci w poszanowaniu wysokich wartości tradycyjnych (pracy, poczuciu obowiązku i odpowiedzialności, samodzielności, udział w imprezach lokalnych),
- możliwość współpracy z rodzicami,
- system stypendialny dla dzieci,
- działające Ośrodki Zdrowia,
- działalność Gminnej Komisji RPA
- prężnie działające Samorządowe Centrum Kultury, organizacje pozarządowe: stowarzyszenia, fundacje: Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „PRZYSTAN”, „PRYMULE” oraz Koła Gospodyń Wiejskich,
- współpraca z Kościołem,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym,

- niskie kompetencje społeczne w rodzinach,
- duża odległość od dużych miast,
- słaba komunikacja publiczna,
- słabe zainteresowanie pracą poza miejscem zamieszkania
- brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych,
- brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia,
- przyzwyczajenie się do korzystania z pomocy społecznej,
- słabe więzi społeczne/ międzyludzkie
- niska aktywność i świadomość społeczna
- występowanie zjawiska dziedziczenia ubóstwa,
- zjawisko alkoholizmu, agresji i narkomani wśród osób młodych,
- wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw,
- słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego dla rodziców,
- niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej w powiecie,
- zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich przez rodziców,
- niska świadomość rodziców dot. kwestii edukacyjnych i wychowawczych
- niedostateczne zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego,
- destrukcyjna rola mediów, Internetu
- brak mieszkań socjalnych

<ul style="list-style-type: none"> – wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych, starszych, chorych, – bardzo dobrze działająca placówka wsparcia dziennego SDS, 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – polityka państwa przyjazna rodzinom, – współpraca ze specjalistami: utworzenie punktu poradnictwa prawnego w Urzędzie Gminy dla mieszkańców – możliwość ustanowienia rodzin wspierających, – prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych, – prężnie działająca świetlica w Spiach – tworzenie kół zainteresowań, – skuteczniejszy monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów, – rozbudowa infrastruktury społecznej – szybka reakcja na problemy społeczne, – możliwość pozyskania środków zewnętrznych w obszarze pomocy społecznej, – dostęp do służby zdrowia, urzędów, świetlic i punktów bibliotecznych – wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, – edukacja społeczna rodziców w kierunku kształtowania pozytywnych postaw, umiejętności społecznych i wychowawczych , – zwiększenie promocji regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> – trudności z wczesnym diagnozowaniem rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, – niska motywacja rodzin do zgłoszenia się w celu skorzystania z pomocy, – negatywny wpływ mediów, Internetu na dzieci i młodzież, – występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, ubóstwo, bezrobocie, – zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawiska „dziedziczenia biedy”, – małe zainteresowanie rodziców formami spędzania czasu wolnego i potrzebami duchowymi własnych dzieci, – brak rodzinnych ofert spędzania czasu wolnego na terenie gminy, – szara strefa – zmniejszenie dochodów gminy, – uzależnienia społeczeństwa , – euro sieroty, rozbicie więzi rodzinnych – wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych – łatwy dostęp do środków odurzających, – izolacja społeczna.

VI . Zasoby instytucjonalne

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie,
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób.

Instytucje i partnerzy programu :

1. Placówki oświatowe –wychowawcze z terenu Gminy Dzikowiec:

- 1) Zespołu Szkół im. ks. Prałata Stanisława Sudoła w Dzikowcu wraz z Przedszkolem w Dzikowcu
- 2) Szkoła Podstawowa w Lipnicy
- 3) Szkoła Podstawowa w Kopciach
- 4) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wilczej Woli
- 5) Zespół Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 w Mechowcu
- 6) Szkoła Podstawowa w Spiach

2. Placówki ochrony zdrowia:

- Zespół Opieki Zdrowotnej w Kolbuszowej- Ośrodek Zdrowia Wilcza Wola
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia „Promyk” w Nowym Dzikowcu
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Lipnicy
- Gabinety Rehabilitacji w Dzikowcu i Wilczej Woli
- Apteka w Dzikowcu i punkt Apteczny w Wilczej Woli.

3. Instytucje z terenu gminy Dzikowiec:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzikowcu,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Urząd Gminy w Dzikowcu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Samorządowe Centrum Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami,
- Klub Dziecięcy w Lipnicy,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Spiach,
- Centrum Kulturalno-Turystyczne w Wilczej Woli,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „Przystań” w Dzikowcu,
- Koła Gospodyń Wiejskich w Dzikowcu, Lipnicy, Kopciach i Wilczej Woli,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Dzikowcu, Nowym Dzikowcu, Mechowiec, Płazówka, Lipnica, Wilcza Wola, Kopcie, Spie, Kijanki,
- Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego w Wilczej Woli.

4. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Prokuratura, Poradnia ANIMA, ESS-MED, Fundacje i Stowarzyszenia.

VII . Realizacja i cele programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzikowiec przy współpracy: -Asystenta rodziny, Zespołu Interdyscyplinarnego ,Policji, placówek oświatowych i kulturalnych , służby zdrowia i organizacji pozarządowych. Na podstawie wskaźników określonych w niniejszym Programie monitorowane będą działania mające na celu wsparcie rodziny z terenu gminy Dzikowiec.

1. Założenia Programu, cele główne i cele szczegółowe.

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, gdy rodzina i dziecko pozbawione są możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem ze strony pomocy pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny, począwszy od określenia na wstępie warunków współpracy, przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych, wreszcie po monitorowanie sytuacji rodziny. Głównym założeniem programu jest wspieranie osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny przeżywającej trudności oraz upowszechnienie wiedzy o możliwości korzystania z wszelkich form placówek wsparcia w celu godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w rodzinie.

2. Cel główny programu:

„Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i przywracaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych”.

3. Cele szczegółowe

1. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
2. Wspieranie rodzin w wychowaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.
3. Reintegracja społeczna rodzin w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych oraz podejmowanie działań interdyscyplinarnych w obszarze wsparcia dziecka i rodziny

4. Adresatami Programu są:

Program wspierania rodziny jest adresowany do rodzin mieszkających na terenie gminy Dzikowiec, w szczególności adresatami są rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą domową, jak również rodziny w których została ograniczona władza rodzicielska lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

VIII .Działania, cele szczegółowe i wskaźniki programu

Lp.	Działania	Okres realizacji	Realizator/Partnerzy	Wskaźniki
Cel szczegółowy 1: Wzrost społecznej świadomości roli rodziny jako podstawowego środowiska funkcjonowania człowieka				
1.	Interdyscyplinarna współpraca między lokalnymi instytucjami i podmiotami w zakresie pomocy rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	2025-2027	GOPS Dzikowiec Placówki Oświatowe Ośrodki Zdrowia GKRPA	- liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami i podmiotami , - liczba posiedzeń Zespołu ds. Asysty Rodzinnej
2.	Organizacja konkursów tematycznych, przeglądów artystycznych, dni patrona szkoły, wycieczki szkolne,	2025-2027	Placówki oświatowe GOPS Dzikowiec	- liczba wycieczek, spotkań, - liczba konkursów w danej szkole

	kolonie letnie i zimowe dla dzieci			- liczba kolonii
3.	Organizowanie prelekcji, pogadanek dla rodziców dotyczących problematyki rodziny, spotkania z przedstawicielami różnych instytucji Policji, PCPR, Poradni.	2025-2027	Placówki oświatowe	- liczba spotkań - liczba pogadanek

Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

1.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparcia przez pracę asystenta rodziny	2025-2027	GOPS Dzikowiec	-liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny, - liczba dzieci objętych pracą asystenta rodziny,
2.	Analiza i monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej i praca socjalna kierowana do rodzin	2025-2027	GOPS, Dzikowiec Zespół Interdyscyplinarny w Dzikowcu	- liczba rodzin zagrożonych / rodzin objętych pracą socjalną -liczba rodzin z dziećmi objętych działaniami w zakresie przemocy domowej,
3.	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2025-2027	GOPS Dzikowiec	- liczba rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową
4.	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz pomocy materialnej dla uczących się dzieci i młodzieży.	2025-2027	Placówki oświatowe, GOPS Dzikowiec	- liczba dzieci i młodzieży korzystających ze stypendiów
5.	Zapewnienie miejsc dla dzieci w klubie dziecięcym i w przedszkolach	2025-2027	Klub dziecięcy w Lipnicy , Przedszkola	- liczba miejsc w przedszkolu, klubie dziecięcym
6.	Tworzenie stosownie do zdiagnozowanych potrzeb grup wsparcia oraz grup samopomocowych w celu wzmocnienia w wypełnianiu ról społecznych	2025-2027	GOPS Dzikowiec	- liczba grup wsparcia lub grup samopomocowych

Cel szczegółowy 3: Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych

1.	Umożliwienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego: pedagogicznego, prawnego i psychologicznego	2025-2027	Urząd Gminy Dzikowiec GOPS Dzikowiec	- liczba osób korzystających z porad
2.	Monitorowanie funkcjonowania rodzin w których zakończył pracę asystent rodziny .	2025-2027	GOPS Dzikowiec	-liczba rodzin objętych monitoringiem - liczba dzieci w tych rodzinach
3.	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej	2025-2027	GOPS Dzikowiec	- liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w kwocie 4000zł -liczba rodzin korzystających ze wsparcia z ustawy „Za życiem „
4.	Motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych poprzez udział w programie korekcyjno-edukacyjnym , terapii dla sprawców przemocy,	2025-2027	Zespół Interdyscyplinarny w Dzikowcu GKRPA w Dzikowcu	- liczba osób skierowanych na program - liczba osób skierowanych do poradni
5.	Podjęcie działań celem utworzenia świetlic dla dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi	2025-2027	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe	- liczba placówek, świetlic -liczba dzieci
6.	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających, organizacja szkoleń (w razie potrzeby)	2025-2027	Urząd Gminy Dzikowiec GOPS Dzikowiec	- liczba rodzin wspieranych -liczba szkoleń
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej	2025-2027	Urząd Gminy Dzikowiec GOPS Dzikowiec	- liczba umieszczonych dzieci w rodzinach zastępczych
8.	Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej	2025-2027	GOPS Dzikowiec	- liczba rodzin objętych wsparciem

9.	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka zagrożonego przemocą i jego bezpieczeństwa	2025-2027	GOPS Dzikowiec , Placówki oświatowe	- liczba wniosków do Sądu, o wygład w sytuacji rodziny - liczba wniosków do Prokuratury
10.	Szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji zajmujących wspieraniem rodziny	2025-2027	GOPS Dzikowiec	- liczba szkoleń w ciągu roku
11.	Promowanie rodzinnej integracji	2025-2027	Samorządowe Centrum Kultury w Dzikowcu ,Centrum Kulturalno-Turystyczne w Wilczej Woli , Placówki Oświatowe	- liczba imprez promujących rodzinną integrację

IX.Przewidywane efekty realizacji programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny oraz dziecka.

1. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny :

- 1) objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej z terenu gminy zostanie objętych wsparciem asystenta rodziny,
- 2) umożliwienie rodzinom objętych wsparciem asystenta rodziny dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- 3) u rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny poprawa ich funkcjonowania (lepsze relacje w rodzinie, nabycie umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymanie czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia),
- 4) umożliwienie asystentowi rodziny możliwości do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie,
- 5) zapobieganie umieszczenia dzieci z terenu gminy w szeroko rozumianej pieczy zastępczej,
- 6) rozszerzenie oferty działań pomocowych, kulturalnych, oświatowych na rzecz rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodziny wielodzietnej,
- 7) konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji.

X.Środki na realizację programu

Środki finansowe przeznaczone na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dzikowiec na lata 2025- 2027 będą określone w uchwale budżetowej na dany rok budżetowy.

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- 1) Środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowym w Gminnym Ośrodku Pomocy

Społecznej w Dzikowcu na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny

2) dotacje z budżetu państwa.

3) środki pozabudżetowe.

4) środki unijne.

XI. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 będzie odbywał się poprzez ocenę realizacji zadań i przedkładanie sprawozdania z realizacji Programu Radzie Gminy Dzikowiec w terminie do 31 marca każdego roku.

Cele i działania ujęte w niniejszym Programie mogą być modyfikowane lub rozszerzane w poszczególnych latach, szczególnie w przypadku wystąpienia nowych potrzeb lub zadań wynikających ze zmian przepisów prawnych oraz potrzeb społeczności lokalnej. Będzie to wymagało zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych w budżecie Gminy na realizację zadań związanych z wspieraniem rodziny.

Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów.

Realizatorzy zadań wskazani w programie zobowiązani są do przekazywania informacji i danych niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji programu.

XII. Oczekiwane rezultaty

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Dzikowiec zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Oczekiwany rezultatami w realizacji Programu będą:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- ograniczenie dysfunkcji rodzin,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie ,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin,
- rozwijanie współpracy instytucji i organizacji na rzecz dziecka i rodziny.